
Janowo, st. I, gm. loco, woj. warmińsko-mazurskie

Informator Archeologiczny : badania 33, 223-224

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Uchwycono natomiast późnośredniowieczny materiał zabytkowy (fragmenty ceramiki naczyniowej i kaffi), który zalegał jednak na złożu wtórnym. Wystąpił tu również materiał nowożytny i późnonowożytny, a więc pochodzący z XVII - XVIII i XIX wieku. Odsłonięte fragmenty zabudowy, to wyłącznie części ścian fundamentowych i podziałów piwnicznych, które wzniesiono z dużych głazów narzutowych spojonych słabą zaprawą wapienną z dodatkiem piasków, glin i gruzu ceglano-dachówkowego. Odsłonięte elementy architektoniczne zadokumentowano w skali 1:20, przeniesiono na plan ogólny w skali 1:500 oraz wykonano wstępną rekonstrukcję zabudowy nowożytnej i późnonowożytnej, która pokrywa się w szerokich granicach z zachowanymi planami archiwalnymi z 1753 (plan Stanniusa) i 1810 roku (plan Pipowa).

Materiały i dokumentacja z badań znajduje się w Archiwum WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

JANOWO, st. I, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- stare miasto (XV-XX w.)

Nadzory archeologiczne przy budowie kolektora ściekowego, przeprowadzone w terminie od 24 sierpnia 1999 r. do 15 stycznia 2000 r., przez mgr Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM). Finansowane przez OPRI- Olsztyńskie Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych w Olsztynie. Drugi sezon badań.

Nadzory były kontynuacją prac prowadzonych w 1998 roku u zbiegu ulic 19-ego Stycznia i Księcia Władysława Białego, które objęły swym zasięgiem teren późnośredniowiecznego cmentarza szkieletowego. Nadzory prowadzono zarówno przy wykopach na terenie dawnego starego miasta o łącznej długości ca 2550 m, jak również poza dawnym starym miastem o łącznej długości 3600 m, gdzie szczególnie interesujące wyniki przyniosły obserwacje wzdłuż ulicy Mławskiej, gdzie udało się uchwycić dawny trakt moszczony drewnem. Dlatego też rejon ten w przyszłości należy objąć ochroną konserwatorską.

W sumie w wyniku przeprowadzonych nadzorów zadokumentowano w formie rysunkowej ca 660 metrów bieżących wykopów (profile) oraz wykonano serwis fotograficzny całości nadzorowanych robót. Pobrano także próbki drewna do badań dendrochronologicznych. W wyniku przeprowadzonych prac uchwycono nawarstwienia stratygraficzne, które można wiązać z osadnictwem od późnośredniowiecznego po współczesne. Ponieważ większość wykopów prowadzono była w ulicach i chodnikach, zarejestrowano poszczególne fazy ulic i traktów, bez nawarstwień osadniczych. Te ostatnie udało się zarejestrować jedynie w przypadku przyłączy do poszczególnych budynków, lub na skraju obecnych chodników ze współczesną zabudową. Były to w przeważającej mierze relikty po spalonych zabudowach typu szachulcowego, które zachowały się w postaci wtórnie sprażonej polepy i przepalonego drewna. Nie udało się natomiast uchwycić zabudowy drewnianej in situ. Większość nawarstwień osadniczych zalega na głębokości ca od 1 do 1,5 m. Tylko sporadycznie poziom osadniczy zalegał na większych głębokościach osiagających 2 m. Przeprowadzone prace potwierdziły, iż dawne stare miasto swoim zasięgiem pokrywa się ze współczesną zabudową, choć w niektórych przypadkach nieznacznie wykraczało poza obecne granice, zwłaszcza w północno-wschodniej pierzei ulicy Ks. Władysława Białego oraz wzdłuż ulicy Mławskiej. Tak więc należy podkreślić, iż pierwotna zabudowa późnośredniowieczna, w zasadzie pokrywa się ze współcześnie określonymi granicami starego miasta. Pozostałą zabudowę współczesnego Janowa należy wiązać z osadnictwem nowożytnym, a właściwie późnonowożytnym, tj. z wiekami XVIII i XIX. Zabudowa z tych okresów w większości przypadków zachowała się do dnia dzisiejszego, w postaci niewielkich domów drewnianych o wymiarach nieprzekraczających ca 5 x 5 metrów. Jeszcze w 1820 roku w całym Janowie znajdowały się zaledwie 4 domy murowane. Podkreślić należy, iż podczas prowadzonych prac udało

się uchwycić skraj południowo-zachodni cmentarza szkieletowego, który w zasadzie pokrywa się z pierzeją północno-wschodnią ulicy Księcia Władysława Białego (wykop l c). Podczas prowadzonych nadzorów pozyskano stosunkowo nieliczny materiał zabytkowy w postaci fragmentów naczyń ceramicznych oraz kafli garnkowych i płytowych, a także pojedynczych przedmiotów metalowych (żelaznych), reprezentujących szerokie spektrum chronologiczne, poczynając od schyłku późnego średniowiecza, a na fragmentach współczesnych kończąc.

Materiały i dokumentacja z badań znajduje się w Archiwum WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

JANOWO, st. I, wykop 4-4c, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- stare miasto (XV-XX w.)

Nadzory archeologiczne przy pracach ziemnych pod wymianę przewodów telekomunikacyjnych, przeprowadzone w terminie od 28 października do 12 listopada, przez mgr Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Telekomunikację Polską S.A. w Olsztynie. Pierwszy sezon badań.

Nadzory prowadzono w obrębie wykopu liniowego, wytyczonego wzdłuż ulic Mławskiej, Przasnyskiej oraz wokół rynku (obręb Placu Kościuszki). Wytyczone wykopy otrzymały numery porządkowe od 4 do 4c na st. I. Większość prowadzonych prac ziemnych nie wykraczała poza obręb wcześniej wykonanych wykopów. Opisywane wykopy nie były głębokie, dochodziły do około 0,8 metra od współczesnej powierzchni gruntu. Mimo niewielkiej głębokości, na całej długości wykopu liczącej 204 metry, na głębokości wahającej się od 0.3 do 0.4 metra trafiono na warstwę czarnej ziemi z silnie rozdrobnioną ceramiką. W większości przypadków wykopy nie przecinały całkowicie tej warstwy. Nawarstwienia, które zgromadziły się ponad nią miały charakter nowożytnego zasypiska. Składało się ono w większości z brunatnej ziemi z drobinami gruzu i fragmentami nowożytnej ceramiki. Sytuacja stratygraficzna w większości wykopów powtarzała się. W kilku miejscach, zwłaszcza w trakcie prac przy wykopach pod studzienki telekomunikacyjne osiągnięto warstwę calcową. W zadokumentowanych fragmentach wykopów wzdłuż ulicy Mławskiej (wykop 4a), warstwę calcową stanowił szary, silnie nasiąkający wodą piasek. Bezpośrednio nad nim znajdowała się warstwa ziemi z ceramiką późnośredniowieczną. Ceramikę tę można datować na przełom XV/XVI wieku. Nad nią znajdowała się warstwa zasypiskowa, składająca się z brunatnej ziemi, piasku, fragmentów ceramiki budowlanej i nowożytnej ceramiki użytkowej. W dalszej części wykopu 4a sytuacja nie zmieniła się w sposób znaczący. Woda gruntowa nie podchodziła tu tak wysoko, więc calec stanowił tu jasno żółty piasek, nad którym pojawiła się cienka warstwa jasno brązowej ziemi. Nad nią ponownie pojawiła się warstwa z ceramiką późnośredniowieczną oraz nowożytnym zasypiskiem. Jedynie w obrębie Placu Kościuszki (wykop 4) pod warstwą czarno-brązowej ziemi z ceramiką późnośredniowieczną, stwierdzono obecność starszej warstwy kulturowej w postaci brunatnych piasków i brunatnej silnie spłaszczonej ziemi o różnych odcieniach. Wystąpiła tu silnie rozdrobniona ceramika, którą można wiązać z osadnictwem wczesnego okresu przedrzymskiego (późnolateńskiego) oraz okresu wpływów rzymskich, a konkretnie z kulturą przeworską. Fragmenty te występowały na znacznej długości wykopu, co wyraźnie wskazuje na fakt, iż mamy tu do czynienia ze stanowiskiem osadniczym. Bezpośrednio pod warstwą, którą wstępnie określono jako osadę przeworską, zalegał calec w postaci jasno żółtego piasku. Warstwę calcową uchwyciono jedynie w wykopach pod wymieniane studzienki telekomunikacyjne. W tych miejscach warstwa określona wstępnie jako pozostałości osady kultury przeworskiej miała miąższość nieprzekraczającą 0,3 metra.

Podobnie przedstawiała się sytuacja w wykopie 4b. Przebiegał on wzdłuż wschodniego ciągu zabudowy Placu Kościuszki. Tu także na odcinku około 16 metrów między 44 a 60 metrem wykopu